

N:o 8.

Ank. till Riksd. Kånsli den 6 febr. 1888, kl. 2 e. m.

Lagutskottets utlåtande i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om utarbetande af förslag till ny kyrkolag.

Från Andra Kammaren har lagutskottet fått emottaga en inom nämnda kammare af herr *G. Erikson* i Myckelgård afgifven motion, n:o 4, hvari hufvudsakligen anføres.

Under de senare årens lifliga arbete på lagstiftningens alla områden vore det dock ett fält, som lemnats nästan alldeles obrutet. Det vore den egentligen *kyrkliga* lagstiftningens fält. Den lagkodex, som på detta område skall utgöra den sammanhållande enheten, hade den vörnadsvärda åldern af tvåhundra år. Släkten hade efterträtt hvarandra, nya förhållanden i både borgerligt och religiöst hänseende hade mångfaldigt vexlat, nya former för både rättskipning och förvaltning inträdd; men kyrkolagen af år 1686 hade låtit tiden tyst gå förbi sig och icke låtsat derom. — Under tiden hade likväl nödvändigheten kräft en mängd i förvaltningsväg gifna föreskrifter utöfver, på sidan om eller i strid med den ursprungliga lagtexten. Stundom hade härvidlag ett och annat af de ursprungliga stadgandena blifvit uttryckligen upphäfdt, andra gånger kunde man med någorlunda säkerhet sluta till, att den eller den föreskriften måste *anses* upphäfd, men oftast syntes det vara ^öovisst hvad och huru mycket af den forna stadgan skulle, ifrån ren juridisk synpunkt betraktadt, anses såsom bjudande lag. — Än svårare vore det att afgöra hvad som med de förändrade förhållandena och det skiftande tidslynnnet kunde vara tjenligt eller ens tillrådligt att tillämpa. Härvidlag herskar det enskilda tycket alldeles oinskränkt. Hvad den ene ansåge böra

Bih. till Riksd. Prot. 1888. 7 Saml. 4 Häft.

upplifvas och tillämpas, ansåge den andre såsom högeligen vådligt; och helt nyligen hade det ju hänt, att en prestman blifvit anklagad och ådragit sig en föreställning af vederbörande domkapitel, därför att han satt i utöfning ett af dessa gamla, förlegade stadganden, som dock, juridiskt sedt, ännu gälde. — Det kunde icke vara tvifvel om, att ett sådant tillstånd på det kyrkligt-organisatoriska området vore mycket sorgligt och skadligt. — Det hade icke saknats röster, som yrkat en reform häruti. Sålunda hade redan det första allmänna kyrkomöte, som i landet sammanträdde, framburit sin underdåniga önskan om utarbetande af ett genomgående förslag till ny kyrkolag, och Kongl. Maj:t tillsatte också en komité, som utarbetade ett sådant. Men hvad öde den viktiga frågan sedan erhållit, vore motionären obekant. Så hade ock allmänna kyrkomötet sedermera gjort underdånig hemställan om förändringar och ombildningar af vissa hufvudsakliga delar af kyrkolagen, men, så vidt motionären kände, utan påföljd. — Ehuru det närmast vore vissa, enstaka missförhållanden på det kyrkliga området, som påkallade ett afhjelpande, syntes dock, vid det förhållandet, att kyrkolagen redan förut vore så mångfaldigt lappad, och då det äfven här vore viktigt att lagstiftningen uppträdde såsom ett organiskt helt, ingen annan utväg gifvas än en fullständig omarbetning af kyrkolagen och de kyrkliga stadgarne, för hvilket företag det förut omnämnda kyrkolagsförslaget af år 1873, kyrkomötets öfriga framställningar i ämnet samt derförut uppgjorda olika förslag ju måste anses såsom ganska betydande förarbeten.

På grund af hvad han sålunda anført föreslår motionären, att Riksdagen hos Kongl. Maj:t anhåller om utarbetande af dels ny kyrkolag, att till antagande af Riksdagen och allmänna kyrkomötet i sin tid framläggas, dels derpå grundade och dermed i samband stående kyrkliga stadganden.

Att 1686 års kyrkolag i många afseenden icke motsvarar nutidens förändrade förhållanden, läser icke kunna bestridas; och, såsom motionären erinrat, uttalade sig redan 1668 års kyrkomöte för en omarbetning af kyrkolagen. Kyrkomötets framställning föranledde ock, såsom jemväl i motionen omförmåles, tillsättande af en komité, som 1673 afgaf betänkande med förslag i ämnet. Sedan högsta domstolen blifvit hörd öfver detta förslag i dess helhet, lät Kongl. Maj:t på grundvalen af komitéförslaget utarbета förslag till förordningar rörande två viktiga delar af kyrkolagens område, nemligen angående tillsättning af presterliga tjänster samt om straff för förbrytelser af prest och om laga domstol i sådana mål. Dessa förslag framlades för 1678 års kyrkomöte, som med vissa förändringar godkände desamma. Men

då förslagen med de af kyrkomötet vidtagna förändringarne näst påföljande år underställdes Riksdagens pröfning, vunno de icke Riksdagens bifall. Sedermera återupptogs dock frågan om tillsättning af presterliga tjänster af enskilde motionärer inom Riksdagen; och 1883 års Riksdag antog i sistnämnda ämne för sin del ett förslag till lag, hvilket, sedan kyrkomötet dertill lemnat sitt samtycke, den 26 oktober 1883 af Kongl. Maj:t godkändes och utfärdades såsom lag.

Man kan salunda icke säga att 1873 års komitéförslag blifvit lemnadt utan afseende. Men å andra sidan torde man af hvad här ofvan blifvit anfördt finna skäl till det antagande, att några utsigter för åstadkommande af en fullständigt omarbetad kyrkolag för närvarande ej förefinnas. Vid sådant förhållande synes det, om man verkligen önskar vinna en förbättrad kyrkolagstiftning, mera ändamålsenligt att fortgå på de partiella reformernas redan beträdda väg, hvarvid lagstiftaren har en god ntgångspunkt i det ofvan nämnda förslaget af år 1873.

Utskottet får följaktligen hemställa,

att förevarande motion icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 6 februari 1888.

På lagutskottets vägnar:

A. LILJENBERG.